

Mgr. MARIE BENEŠOVÁ
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR
A PŘEDSEDKYNĚ LEGISLATIVNÍ RADY VLÁDY

V Praze dne 12.9.2013
Čj. 512/2013-OD-SPZ/2

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 BRNO

Věc: odsouzený M. F.– stížnost pro porušení zákona

**Přílohy: trestní spisy Okresního soudu Znojmo sp. zn. 1 T 52/2008 a sp.zn. 3 T 6/2009
trestní spis Městského soudu v Brně sp. zn. 89 T 24/2009**

V souladu s ustanovením § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch odsouzeného M. F.,

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Okresního soudu ve Znojmě ze dne 8.1.2009 č.j. 1 T 52/2008-341 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 26.3.2009 sp. zn. 7 To 114/2009.

Rozsudkem Okresního soudu ve Znojmě ze dne 23.4.2008 *sp.zn. 1 T 52/2008* byl tehdy obžalovaný M. F., spolu s dalšími dvěma pachateli, uznán vinným trestnými činy krádeže podle § 247 odst.1 písm. b), odst. 2 trestního zákona a porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 trestního zákona a odsouzen podle § 238 odst. 2 trestního zákona za použití § 35 odst. 1 a § 45 odst. 1, 2 trestního zákona k úhrnnému trestu obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin. Zároveň byl tímto rozsudkem zavázán k náhradě škody.

O jednom ze žalovaných skutků bylo soudem téhož dne rozhodnuto usnesením tak, že věc v této části byla podle § 222 odst. 2 trestního řádu postoupena k dalšímu opatření Městskému úřadu ve Znojmě.

Rozsudek nabyt u ods. M. F. ve výroku o vině a trestu právní moci dne 27.5.2008, ve výroku o náhradě škody dne 4. 6. 2008.

Usnesením Okresního soudu ve Znojmě ze dne 20.6.2008 sp.zn. 1 T 52/2008 byl ods.

M. F. nařízen výkon trestu obecně prospěšných prací ve prospěch města Znojma.

Odsouzený začal s výkonem trestu obecně prospěšných prací dne 1.7.2008, přičemž z celkového počtu 400 hodin odpracoval celkem 205 hodin. Další práce již nevykonával, neboť byl dne 29.10.2008 zadržen s ohledem na podezření ze spáchání další majetkové trestné činnosti. Jednorochní zákonná lhůta k výkonu trestu obecně prospěšných prací měla odsouzenému skončit dne 20. 6. 2009.

Usnesením Okresního soudu ve Znojmě ze dne 8.1.2009 sp.zn. 1 T 52/2008 byla podle § 340b odst. 1 trestního řádu za použití § 45a odst. 4 trestního zákona ods. M. F. neodpracovaná část trestu obecně prospěšných prací ve výměře 195 hodin přeměněna na nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 98 dnů. Podle § 39a odst. 2 písm. c) trestního zákona byl ods. M. F. pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou. Soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že odsouzený nevedl od odsouzení do skončení výkonu trestu obecně prospěšných prací řádný život, když se měl opakovaně dopustit majetkové trestné činnosti, pro kterou je vazebně trestně stíhán Městským státním zastupitelstvím v Brně ve věci sp.zn. 6 ZT 535/2008.

Stížnost podaná odsouzeným proti citovanému rozhodnutí byla Krajským soudem v Brně usnesením ze dne 26.3.2009 sp.zn. 7 To 114/2009 podle § 148 odst.1 písm. c) trestního řádu jako nedůvodná zamítnuta, takže napadené rozhodnutí nabylo stejným dnem právní moci.

Ve věci Městského státního zastupitelství v Brně sp.zn. 6 ZT 535/2008 byl ods. M. F. dne 29.10.2008 zadržen a na návrh státního zástupce dne 31.10.2008 vzat do vazby. Obžalobu pro majetkovou trestnou činnost v této věci projednával Městský soud v Brně pod *sp.zn. 89 T 24/2009*, který rozsudkem ze dne 30.3.2009 M. F. odsoudil k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 4 let.

K odvolání ods. M. F. zrušil Krajský soud v Brně dne 18.6.2009 pod sp.zn. 7 To 192/2009 napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 12.8.2009 sp.zn. 89 T 24/2009 byl pak ods. M. F. v této věci podle § 226 písm. c) trestního řádu zproštěn obžaloby.

Rozsudkem Okresního soudu ve Znojmě ze dne 5.4.2012 *sp.zn. 3 T 6/2009* bylo ve vztahu k ods. M. F. rozhodnuto tak, že:

a/ podle § 37a trestního zákona byl zrušen v celém rozsahu výrok o vině o trestných činech krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 2 trestního zákona a porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 trestního zákona, popsanych v rozsudku Okresního soudu ve Znojmě ze dne 23.4.2008 sp.zn. 1 T 52/2008, a celý výrok o trestu z tohoto rozsudku, jakož i všechny další výroky, které mají v uvedeném výroku o vině svůj podklad,

b/ podle § 226 písm. c) trestního řádu byl odsouzený zproštěn obžaloby pro skutky popsané pod body 5,6,7,10 rozsudku,

c/ byl ods. M. F. uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 2 trestního zákona, trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 trestního zákona, spáchanými formou spolupachatelství podle § 9 odst. 2 trestního zákona, pro skutky popsané pod body 1,2,33 rozsudku a odsouzen podle § 247 odst. 2 za použití § 37a trestního zákona ke společnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců se zařazením pro výkon tohoto trestu podle § 39a odst. 2 písm. c) trestního zákona do věznice s ostrahou.

Rozsudek nabyl právní moci dne 11.10.2012.

Odvolání ods. M. F. bylo rozhodnutím Krajského soudu v Brně ze dne 5.3.2013 podle § 253 odst. 1 trestního řádu zamítnuto. Závěrem odvolací soud podotkl, že skutečnost, že obžalovaný podal odvolání opožděně a rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci před 1.1.2013, kdy byla vyhlášena amnestie prezidenta republiky, má za následek, že účinky vyhlášené amnestie dopadají i na jeho osobu. Podle čl. I odst. 1 této amnestie se totiž promíjí nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1.1.2013 ve výměře nepřevyšující 1 rok.

Usnesením Okresního soudu ve Znojmě ze dne 12.11.2012 sp.zn. 3 T 6/2009 bylo mimo jiné rozhodnuto ve vztahu k uloženému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců o zápočtu již vykonaného trestu odnětí svobody v trvání 98 dnů uloženého odsouzenému rozsudkem Okresního soudu ve Znojmě ze dne 23.4.2008 sp.zn. 1 T 52/2008 ve znění rozhodnutí téhož soudu ze dne 8.1.2009 potvrzeného usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 26.3.2009 sp.zn. 7 To 114/2009.

Dle ustanovení § 45a odst. 4 trestního zákona pokud pachatel v době od odsouzení do skončení výkonu trestu obecně prospěšných prací nevedl řádný život, nebo zaviněně nevykonal ve stanovené době uložený trest, přemění soud trest obecně prospěšných prací nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody a rozhodne zároveň o způsobu jeho výkonu.

Zákonným důvodem pro přeměnu trestu obecně prospěšných prací v trest odnětí svobody je tedy jak zaviněné nevykonání stanovených prací, tak i nevedení řádného života, přičemž postačí i splnění jednoho z těchto předpokladů, a to i před uplynutím roční lhůty pro výkon tohoto trestu. Splnění podmínek ve smyslu § 45a odst. 4 trestního zákona pro rozhodnutí o přeměně trestu podle tohoto ustanovení je třeba bezpečně prokázat potřebnými důkazy.

Dle § 2 odst. 2 trestního řádu dokud není pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu vyslovena vina, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen.

Dle § 2 odst. 5 trestního řádu orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.

Dle § 2 odst. 6 trestního řádu orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu

jednotlivě i v jejich souhrnu.

Dle § 147 odst. 1 trestního řádu při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán

- a) správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a*
- b) řízení předcházející napadenému usnesení.*

Dle § 147 odst. 1 písm. c) trestního řádu nadřízený orgán zamítne stížnost, není-li důvodná.

Dle § 149 odst. 1 nezamítne-li nadřízený orgán stížnost, zruší napadené usnesení, a je-li podle povahy věci potřeba nového rozhodnutí, buď

- a) rozhodne sám ve věci, nebo*
- b) uloží orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje, aby o věci znovu jednal a rozhodl.*

Ve smyslu § 340b odst. 1 trestního řádu, ve znění účinném do 31. 3. 2009, o přeměně trestu obecně prospěšných prací nebo o přeměně jeho zbytku v trest odnětí svobody rozhodne předseda senátu na návrh obecního úřadu nebo instituce, u nichž mají být obecně prospěšné práce vykonávány, probačního úředníka nebo i bez takového návrhu ve veřejném zasedání.

Okresní soud ve Znojmě se však při rozhodování ve veřejném zasedání dne 8.1.2009 ve věci sp.zn. 1 T 52/2008 o tom, zda jsou dány důvody pro rozhodnutí o přeměně trestu obecně prospěšných prací v trest odnětí svobody, tedy zda ods. M. F. vedl v době výkonu trestu obecně prospěšných prací řádný život, ustanoveními 45a odst. 4 trestního zákona, § 2 odst. 2 trestního řádu, § 2 odst. 5 trestního řádu, § 2 odst. 6 trestního řádu a § 340b odst. 1 trestního řádu důsledně neřídil.

Pokud pak Krajský soud v Brně v přezkumném řízení chybný postup soudu prvního stupně nenapravil a svým rozhodnutím ze dne 26.3.2009 sp.zn. 7 To 114/2009 stížnost podanou odsouzeným proti citovanému rozhodnutí okresního soudu jako nedůvodnou podle § 148 odst.1 písm. c) trestního řádu zamítl, stejně jako soud prvního stupně porušil nejen ustanovení 45a odst. 4 trestního zákona, § 2 odst. 2 trestního řádu, § 2 odst. 5 trestního řádu a § 2 odst. 6 trestního řádu, ale též ustanovení § 147 odst. 1 trestního řádu, § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a § 149 odst. 1 trestního řádu.

Jak již bylo uvedeno shora, Okresní soud ve Znojmě napadené usnesení ze dne 8.1.2009 sp.zn. 1 T 52/2008, jímž byla podle § 340b odst. 1 trestního řádu za použití § 45a odst. 4 trestního zákona neodpracovaná část trestu obecně prospěšných prací ve výměře 195 hodin přeměněna na nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 98 dnů a jímž byl ods. M. F. podle § 39a odst. 2 písm. c) trestního zákona pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou, odůvodnil tím, že odsouzený od odsouzení do skončení výkonu trestu obecně prospěšných prací nevedl řádný život. Tento svůj závěr pak soud opřel pouze o tvrzení, že odsouzený se v uvedené době dopustil další trestné činnosti, pro kterou byl vazebně trestně stíhán Městským státním zastupitelstvím v Brně ve věci sp.zn. 6 ZT 535/2008.

Jak vyplývá ze spisového materiálu, soud měl k dispozici jen informaci policie o vedeném trestním řízení ze dne 4.11.2008 a dvě zprávy probačního úředníka probační a mediační služby o stavu výkonu trestu obecně prospěšných prací bez konkrétních údajů ke kontrole výkonu samotných prací, či celkového chování odsouzeného v občanském životě. Další podklady soud k rozhodnutí nevyžadoval. Dokazování v této věci pak bylo u veřejného zasedání doplněno pouze výsledkem odsouzeného, z něhož mimo potvrzení, že je proti němu vedeno další trestní stíhání pro majetkovou trestnou činnost, k níž se odsouzený nedoznal, nevyplývaly žádné další podstatné skutečnosti.

Za zásadní nedostatek v této věci tak lze považovat i nenaplnění role probačního úředníka, který má průběžným jednáním s odsouzeným, s osobami z jeho blízkého sociálního okolí a s poškozeným, jakož i důkladným osobním šetřením v místě bydliště odsouzeného zjišťovat, jak se tento v době výkonu trestu chová, jaká je jeho aktuální životní situace, jaké zdroje obživy má a jaká je perspektiva jeho dalšího společenského uplatnění, stejně jako to, jak plní své povinnosti v rámci nařízeného výkonu trestu obecně prospěšných prací. V této souvislosti je na místě připomenout, že výkon trestu obecně prospěšných prací coby nejpřísnější alternativy k nepodmíněnému trestu odnětí svobody má v sobě kombinovat formy a metody práce obvyklé při výkonu podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody s prováděním určitých legálních nucených prací zdarma a ve volném čase odsouzeného. Za těchto okolností musí kontrola výkonu tohoto trestu zahrnovat nejen sledování provádění určených prací, ale i toho, zda se odsouzený po dobu výkonu tohoto trestu chová řádně, tedy plní své občanské povinnosti, neruší občanské soužití apod. Na soudu pak je, aby tuto roli probačního úředníka v každé trestní věci kontroloval a v případě potřeby ji svými pokyny vhodným způsobem usměrňoval.

Spácháním trestného činu v průběhu výkonu trestu obecně prospěšných prací by odsouzený nepochybně zavedl důvod pro nařízení jednání o přeměně neodpracované části trestu obecně prospěšných prací na nepodmíněný trest odnětí svobody ve smyslu § 340b odst. 1 trestního řádu za použití § 45a odst. 4 trestního zákona, neboť takové chování zcela nepochybně není v souladu s pravidly řádného občanského života, mezi něž patří i dodržování obecně závazných právních norem a respektování zákonem stanovených zákazů, stejně jako plnění převzatých závazků a uložených povinností. Nelze ovšem pominout, že odsouzený M. F. byl pro majetkovou trestnou činnost, které se měl dopustit v průběhu výkonu trestu obecně prospěšných prací, soudem obžaloby pravomocně zproštěn, přičemž v dokazování ve veřejném zasedání zaměřeném na zjištění podmínek pro rozhodnutí o přeměně neodpracované části trestu obecně prospěšných prací na nepodmíněný trest odnětí se tato skutečnost nepromítla, neboť soud rozhodoval bez znalosti stavu příslušného trestního stíhání. Zároveň není možné přehlédnout, že soud v uvedeném řízení neprovedl jakékoliv další dokazování ke zjištění, zda odsouzený žil v době výkonu trestu obecně prospěšných prací řádným životem.

Se zřetelem na jednu ze základních zásad trestního řízení, na zásadu presumpce nevinny upravenou v ustanovení § 2 odst. 2 trestního řádu, je však soud při rozhodování o tom, zda odsouzený splnil podmínky výkonu trestu obecně prospěšných prací, povinen vyčkat ukončení trestního stíhání, k jehož zahájení došlo v průběhu doby výkonu trestu, pokud tu nejsou ještě jiné důvody vyžadující rozhodnutí o přeměně tohoto trestu na nepodmíněný trest

odnětí svobody (srov. NS 4 Tz 53/2010, R 26/2002 a NS 3/2001-T 77).

Pokud tedy Okresní soud ve Znojmě rozhodl dne 8.1.2009 ve věci sp.zn. 1 T 52/2008 usnesením o přeměně části trestu obecně prospěšných prací na nepodmíněný trest odnětí svobody s odůvodněním, že ods. M. F. se v době výkonu tohoto trestu dopustil další majetkové trestné činnosti, aniž by přitom vyčkal ukončení trestního stíhání, a aniž by si opatřil dostatek dalších podkladů pro posouzení věci, dospěl k nesprávnému výkladu ustanovení § 45a odst. 4 trestního zákona a zároveň porušil ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu a § 2 odst. 6 trestního řádu. Následně pak také nebyl důvod k postupu podle § 340b odst. 1 trestního řádu, jímž bylo rozhodnuto o přeměně části trestu obecně prospěšných prací na nepodmíněný trest odnětí svobody, takže i jeho užitím byl v neprospěch ods. M. F. porušen zákon. Na tato pochybení Krajský soud v Brně v rámci přezkumného řízení nereagoval a stížnost odsouzeného usnesením ze dne 26.3.2009 sp.zn. 7 To 114/2008 podle § 148 odst. 1 písm. c) jako nedůvodnou zamítl, čímž krom již právě uvedených zákonných ustanovení porušil též ustanovení § 147 odst. 1 trestního řádu, § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a § 149 odst. 1 trestního řádu.

Na základě shora uvedených skutečností proto **n a v r h u j i**, aby Nejvyšší soud České republiky :

1) podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením Okresního soudu ve Znojmě ze dne 8.1.2009 sp.zn. 1 T 52/2008 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 26.3.2009 sp.zn. 7 To 114/2008, byl v neprospěch odsouzeného M. F. porušen zákon v ustanoveních § 45a odst. 4 trestního zákona, § 2 odst. 2 trestního řádu, § 2 odst. 5 trestního řádu, § 2 odst. 6 trestního řádu, § 340b odst.1 trestního řádu, § 147 odst. 1 trestního řádu, § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a § 149 odst. 1 trestního řádu.

2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu napadená rozhodnutí zrušil a současně aby zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 55/2013](#)